

METSÄKESKUKSEN NEUVONTA METSÄNOMISTAJILLE

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys Kansallisessa metsästrategiassa –webinaari

1.9.2021

Marjo Maidell, Pellervon taloustutkimus PTT

KASVA-HANKE

Hankkeen tavoitteet:

- Tutkia metsänomistajiin kohdistuvan neuvontatyön vaikuttavuutta Kansallisen metsästrategian toteuttamisen näkökulmasta.
- Esittää toimenpide-ehdotuksia vaikuttavuuden kehittämiseksi.
- Tunnistaa mittareita, joiden avulla vaikuttavuutta olisi mahdollista seurata yli pidemmän aikajänteen.

Kesto 1/2020 – 6/2021, rahoittajina MMM ja Metsäkeskus.

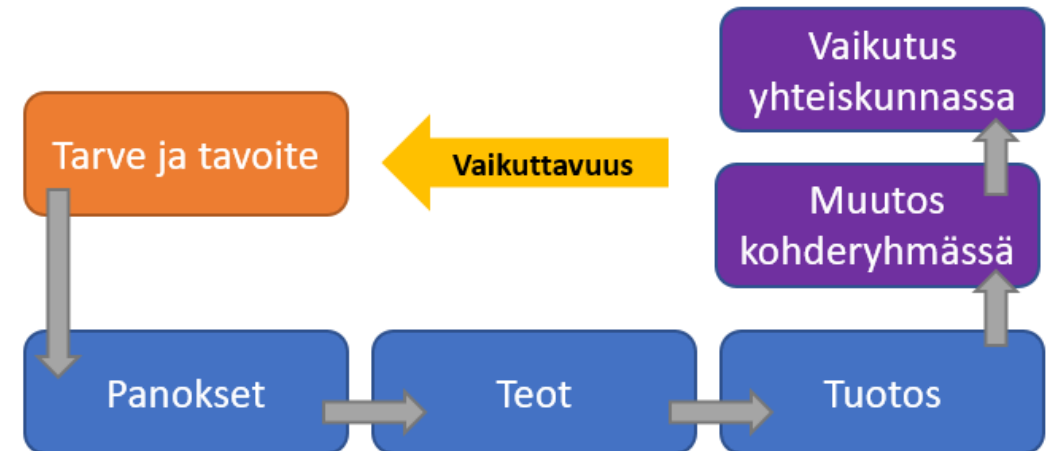
Samanaikaisesti toteutettiin Metsäkeskuksen yritysneuvonnan ja koulutusten vaikuttavuutta koskeva tutkimus.

NEUVONNAN VAIKUTTAVUUS

Vaikuttavuuden tarkastelu prosessilähtöisesti eli vertaamalla tarpeita ja tavoitteita tehdyn työn vaikutuksiin.

Lisäksi hyödynnettiin soveltuvin kohdin kontrolliryhmää.

Hankkeessa keskityttiin toiminnan vaikutukseen kohderyhmässä eli neuvotuissa metsänomistajissa.

Muokattu seuraavien lähteiden pohjalta:

- Vaikuttavuuden askelmerkit – Työkaluja ja esimerkkejä palveluntuottajille. 2018. Sitran selvityksiä 130. 70s. <https://media.sitra.fi/2018/03/27105443/vaikuttavuuden-askelmerkit.pdf>
- Tykkyläinen, S. 2017. Vaikuttavuuden arvioinnin menetelmiä. Esitys 14.6.2017. https://setle-mentti-fi-bin.directo.fi/@Bin/89f290ddea2cfd88dc69b778da30c6f/1555497500/application/pdf/1616131/Tykkyl%C3%A4inen_vaikutusten%20arviointi%2014062017.pdf

TUTKIMUKSEN RAJAUS

Hoitoindeksi-asiakassalkku

- Metsänomistajia, joilla hoitotarpeita ja/tai hakkuumahdollisuuksia.
- Tavoite herätellä metsänomistajia, tarjota tietoa metsien tarpeista/mahdollisuuksista ja tukea toimenpiteiden toteutusta.
- Puheenaiheina yleensä hoito- ja hakkuutarpeet, Metsään.fi, talousmetsien luonnonhoito.

Luonnonhoito-asiakassalkku

- Metsänomistajia, joilla ympäristötukisopimus erääntymässä tai potentiaalisia ympäristötukikohteita metsissään.

Seuranta tällä hetkellä:

- Neuvontatapahtumien lkm, suositteluindeksi, Metsään.fi-palvelun käyttäjämäärät, metsänkäyttöilmoitusten ja kemera-tukihakemusten määrä.

- Metsävarat ovat runsaat, terveet ja hyväkasvuiset ja vastaavat biotalouden lisääntyviin tarpeisiin.
  - Aktiivinen ja yritysmäinen metsätalous lisääntyvät, tilakoko kasvaa ja metsien omistus- ja kiinteistö rakenne tukevat metsien aktiivista käyttöä
    - Metsäluonnon monimuotoisuuden köyhtyminen pysähtyy vuoteen 2020 mennessä ja luonnon monimuotoisuudelle suotuisa tila on varmistettu vuoteen 2050 mennessä.
- Hallinto, sen yhteistyö ja palvelut tukevat alan kilpailukykyä ja vastaavat asiakkaan tarpeisiin.

AINEISTO

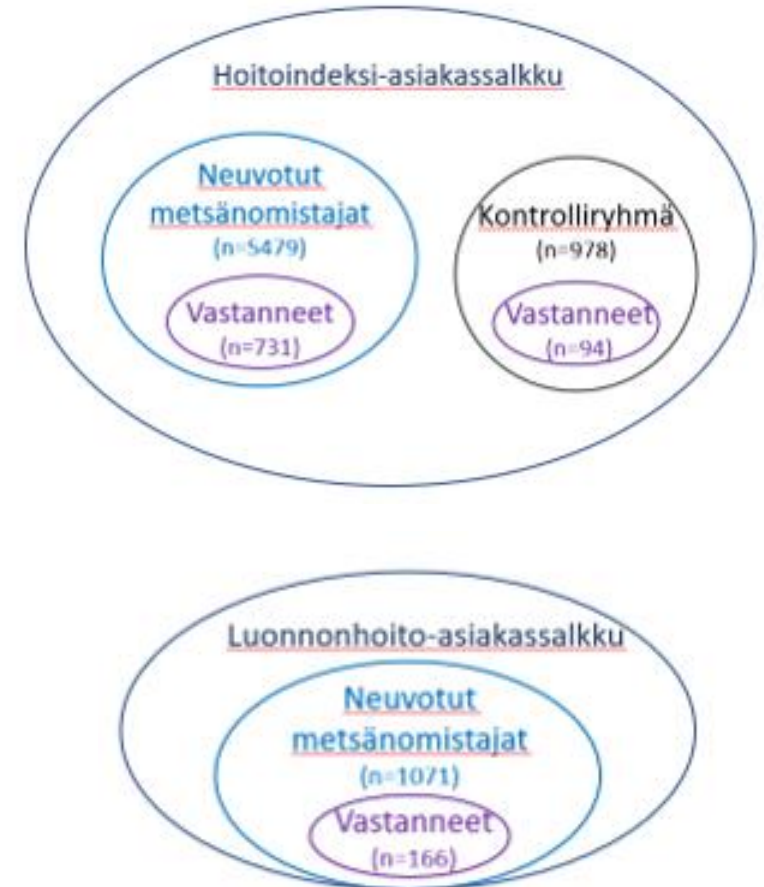
6/2020 Teams-työpaja Metsäkeskuksen neuvontatyötä tekeville ja suunnitteleville työntekijöille.

- Heidän näkemyksensä työn tavoitteista, vaikutuksista ja kehitysehdotuksista mittaukseen ja toteutukseen.

3/2021 Webropol-kysely neuvotuille metsänomistajille sekä kontrolliryhmälle

- Kysymyksiä mm. oman metsän hoidosta ja käytöstä vuonna 2020 sekä Metsäkeskuksen tarjoamasta neuvonnasta.
- Vastausprosentti 10-20%

5/2021 metsänomistaja-teemahaastatteluja (15 kpl)

ALUSTAVIA TULOKSIA - VAIKUTUS

Neuvonnan kohderyhmät ovat tarkkaan määritelty, tavoitteet ovat melko selkeät. Hoitoindeksi-salkkua koskien käytössä olevat mittarit vastaavat melko hyvin neuvonnan tavoitteita.

Tulosten mukaan hoitoindeksi-salkussa annetulla neuvonnalla oli vaikutusta metsänomistajien ajatteluun ja toimintaan.

- Vaikutus oli selvin Metsään.fi-palvelun käyttöä sekä vapaaehtoista suojelua koskien. Verrattuna kontrolliryhmään, neuvotut metsänomistajat...
  - ... vastasivat 30-47% todennäköisemmin kiinnostuneensa Metsään.fi-palvelun käytöstä ja käyttäneensä sitä.
  - ... olivat 11-26% todennäköisemmin kiinnostuneet tai oppineet vapaaehtoisesta suojelusta, tarjonneet kohdetta vapaaehtoiseen suojeluun tai tehneet vapaaehtoista suojelua koskevan suojelusopimuksen.
- Neuvotut olivat myös kontrolliryhmää todennäköisemmin kiinnostuneet metsänhoitotöiden ja hakkuiden tekemisestä/teettämisestä.
  - Tehdyissä toimenpiteissä neuvottujen ja kontrolliryhmän välillä ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja.
- Neuvotut olivat oppineet kontrolliryhmää todennäköisemmin talousmetsien luonnonhoidon keinoista.

ALUSTAVIA TULOKSIA – SMK NEUVONTA I

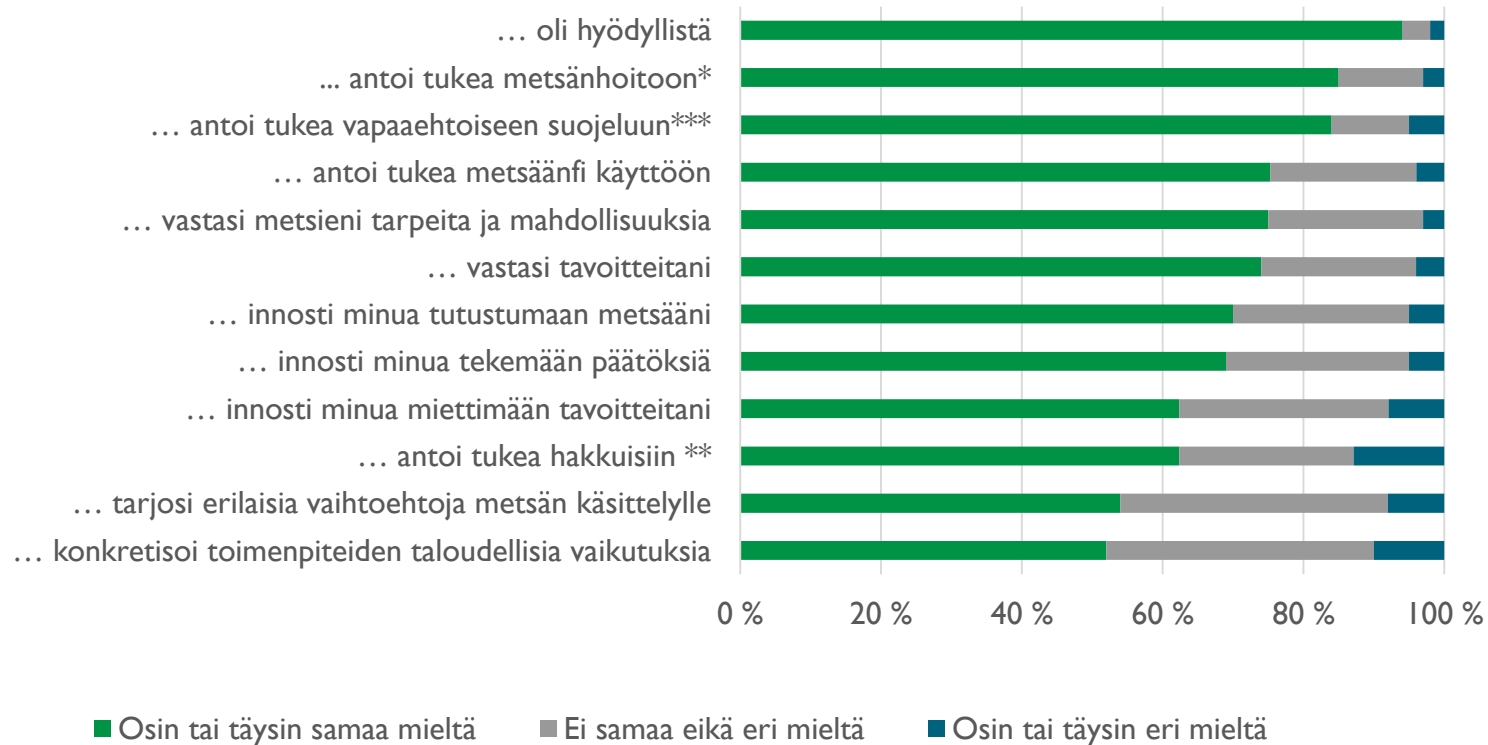
Noin puolet vastanneista neuvotuista kertoi, että oli saanut Metsäkeskuksen neuvontaa.

Yleisimmät neuvonnan aikana käsitellyt aiheet

- Hoitoindeksi-salkku: metsänhoitotyöt, kemera-tuet ja Metsään.fi-palvelun sisältämät tiedot omasta tilasta.
- Luonnonhoito-salkku: vapaaehtoinen metsien suojelu.
- Talousmetsien luonnonhoidon keinoista muisti keskustelleensa hoitoindeksi-salkussa 13% ja luonnonhoito-salkussa 22% vastaajista.
  - Teemahaastatteluiden perusteella on todennäköistä, että aihetta on todellisuudessa käsitelty tätä enemmän.

ALUSTAVIA TULOKSIA – SMK NEUVONTA 2

Hoitoindeksi-salkku: SMK:n neuvonta...

ALUSTAVIA KEHITYSEHDOTUKSIA

Työn arvostuksen osoittaminen ja hyvien käytäntöjen systemaattinen jakaminen neuvojen kesken, esim. mentorointi.

Ohjeiden mukaista neuvonnan keskustelurunkoa voisi yksinkertaistaa tai muokata niin, että käsiteltäviä aiheita valittaisiin metsänomistajan tavoitteiden ja osaamisen mukaan.

- Jos talousmetsien luonnonhoitoa halutaan edistää neuvonnalla, kaikessa metsän hoidon neuvonnassa tulisi tuoda esiin kohteeseen soveltuvat talousmetsien luonnonhoidon toimenpiteet ja perustella ne metsänomistajalle.

Yhtenäisiä työkaluja neuvojen toimintaa tukemaan, joiden avulla voi konkretisoida suunniteltavien toimenpiteiden vaikutuksia kasvuun ja tulovirtaan tulevaisuudessa. Myös digityökalujen lisäämistä on syytä harkita, esim. videopankit.

Mittareissa tulisi huomioida tavoite innostaa ja aktivoida sekä keskeinen sisältö.

- Hoitoindeksi-salkussa viilattavaa, luonnonhoito-salkussa tarve uusille mittareille.

YHTEENVETO

Tulosten mukaan hoitoindeksi-salkussa annetulla neuvonnalla oli tavoitteiden mukaista vaikutusta metsänomistajien ajatteluun ja toimintaan.

- Vaikutus oli selvin Metsään.fi-palvelun käyttöä sekä vapaaehtoista suojelua koskien. Neuvotut olivat myös verrokkiryhmää kiinnostuneempia metsänhoitotöiden ja hakkuiden tekemisestä/teettämisestä.

Neuvonnan vaikutus talousmetsien luonnonhoidon edistämiseen oli epäselvempi.

Suurin osa vastaajista koki neuvonnan hyödylliseksi ja tavoitteidensa mukaiseksi.

Kehittämisehdotuksissa nousi esiin hyvien käytäntöjen jakaminen, ohjeistus ja työkalut.

Vaikutuksia seurataan osin sopivilla mittareilla, mutta kehitettävääkin löytyy.

KIITOS!